

Josep Risueño Granda

Regina Figuerola Rebull

La bibliotecària del Centre de Lectura

Tinet
www.tinet.cat

Poc abans de la guerra civil, Antònia Abelló Filella: "la Sonia" estudiant de música, pianista i escriptora, ens descrivia en una ocasió aquell Reus amb dèria d'excursionista "la baixada del salt" curses de bicicleta fins a Vila-seca o irònicament parlant a l'anada a Salou a la platja de les dones vora l'església, lleure que noies com la Regina Figuerola, de segur que deuriem compartir jornades com a esbarjo tradicional. Els pares de la

Regina, tenien de primer una tenda de confecció de "roba blanca" que es deia "La Muñeca" al número 37 del carrer de Llovera i més tard el van traslladar al Raval de Santa Anna, vivia la família al número 36 del mateix Raval, a l'entresòl, vivien la Maria, la Josepa, el Josep Maria i la Regina, la mare era de la Vilella Alta, del mateix poble que el pintor Ramon Vinyes i Vinyes, la mare era la Regina Rebull Torroja, germana de l'escultor, la tieta era la Nativitat que vivia al carrer de l'Abadia 17 tercer. El pare de la Regina en Josep Figuerola Barberà feia l'ofici de pintor.

En actes del Centre de Lectura, amb data 28-3-1933, trobo que es donava el nom de Miquel Ventura Balanyà a la sala on els armaris ocupaven part de la seva donació, fet que es va realitzar a les dotze del migdia d'un vint-i-cinc de febrer del 1934. Cinc dies abans havia estat escollida amb setze anys per auxiliar de Biblioteca a la senyoreta Regina Figuerola Rebull. En aquella època, es parlava d'una Biblioteca Popular, però amb la idea de fer-la dintre del mateix edifici del Centre de Lectura. Essent President del Centre el metge i escriptor senyor Jaume Roig Padró, els dijous la senyoreta Teresa Miquel Pàmies, donava classes de català. El seu germà en Josep formava part de la Colla de la Peixera, que molts dies es reunien en el mateix Centre. Uns anys després en el 1935, a tall d'anècdota i a partir del vint-i-set de març trobem inscrits com a socis a Pere Calderó Ripoll amb el número 11,107, Josep Maria Gort Sardà 11,109 i en Josep Solé Barberà amb el 11,129.

A l'estiu el Centre de Lectura el cafè es traslladat al jardí, utilitzant les cadires de les escoles del mateix centre. Passa el temps i a la tardor del 1936, el cafè roman temps

tancat. A les acaballes del més de març del 1937, el servei de llibres és suprimeix els diumenges, les causes són el temor al bombardeig, hi ha gent que ha marxat als masos amb les seves famílies a d'altres indrets fora de la ciutat i hi ha dificultats del personal del Centre en assistir al propi estatge, malgrat tot el senyor Clivillés, fa esment de que s'ha adquirit un billar pel cafè al preu de sis-centes pessetes.

En data onze de maig del 1936, la bibliotecària Senyora Pujol de Capdevila, deixa de prestar el servei a la biblioteca per estar en període d'embaràs, i aquest mateix més en el dia vint la substitueix aquella jove de dinou anys, la mateixa que havia prestat anteriorment servei interinament: la senyoreta Regina Figuerola Rebull. En el mes de juny del 1936, el dia vint-i-cinc, consta amb actes del Centre de Lectura que, es troben armes al pis del majordom del local del Centre de Lectura que era a la petita biblioteca del carrer de la Concepció. Puc pensar que són fets que es podien esbombar i qui sap si elements contraris a la República legalment constituïda, serien per un argument en contra: "l'enemic a casa".

A finals de novembre del 1936 i al gener del 1937, al Teatre Fortuny, s'havia representat l'obra "Amor i metralla" de Ferran Fontana, els que de manera discreta i amb el temor d'ésser sorpresos al escoltar emissores que no fossin lleials, va poder escoltar les paraules de Queipo de Llano des de Ràdio Sevilla, fent referència a la mateixa obra del reusenc Fontana i va dir: "cuando llegemos a esta ciudad, les quitaremos el amor y los llenaremos de metralla". El tenor Aleix Queraltó Llobera fill d'Alforja, havia estat amenaçat pel "Macarrillo" per tal d'intervenir en aquella obra. Ho sé perfectament per una entrevista

que li vaig fer quan Queraltó era a la residència de les Germanetes. Per cert que l'obra es va fer a favor del Socors Roig Internacional. Un vint-i-dos de juliol del 1937, havia arribat al Camp d'Aviació de la nostra ciutat el President d'Euskadi Aguirre.

A partir de mitjans de setembre del 1937, quan era President del Centre de Lectura Pere Balagué Martorell, conegut pel "senyor de la gorreta", feia pocs dies que havia mort al front d'Aragó el soci Joan Estivill i Martí i ens deixava el pintor Tomàs Bergadà Pi.

Com m'havia dit un exiliat a França i del tema fa trenta anys de l'entrevista, quan l'home es referia de quan era un nen, ell em va dir: "el dia disset de setembre el cel si feien "bassetes". I deuriem ser les sis de la tarda que vaig agafar una revista i li vaig dir a la Regina, senyoreta miri quina avió. El fet no diria que fou premonitori, però es curiós, el nen diu que va marxar i es va entretenir fins arribar a la seva llar del carrer del Sol, on el refugi encara no estava fet de la Patacada i em deia que una mula al soroll cridava esfereïda". El brivall, va haver de córrer per l'avís de les sirenes.

Jo us puc dir que tradicionalment el carrer Major antigament era lloc de joiers, però ara tot havia canviat i l'establiment era diferenciat en aquella tarda del disset de setembre eren les dinou quaranta cinc al carrer dels antics joiers i hi havia una joia cultural com era el propi Centre de Lectura. El lloc de la Regina, era habitualment una taula petita amb una llum de tulipa, cadira allargada cul de bova, un secant carpeta de bufet de despatx i alguns llibres per servir o recol·locar. Una fotografia mostra el lloc que ocupava la Regina en el seu espai. Com deia la Carme Puyol: "la Regina deuria sentir les sirenes,

però amb la voluntat de recollir els llibres per les taules, es va quedar una estona més a la Biblioteca per tal d'endregar-ho tot".

El bombardeig també poc abans va afectar en part al Reus Deportiu en lloc com a vora la pista de cendra i els vestidors, la piscina i el tennis. Al número nou del carrer Major, hi teníem "La Sevillana" de la senyora Pallerola vídua Ballester, l'establiment també va tenir pèrdues significatives en cristalleria i ceràmica. El propi Centre de Lectura va beure's afectat també per la part del carrer Abadia. Al Centre de fet hi van caure dues bombes en espais diferents.

Al número tretze hi havia "La Menorquina" llavors de la Vídua Felip Pulina Pons, un establiment de confiteria fundat en el 1887, amb local també al carrer Monterols vint-i-tres; el bombardeig afectaria els vidres i portes i botellam, amb quinze quilos de bombons de xocolata i dos sacs d'avellanes.

Joan Saperes Cirera, que vivia al carrer Santa Paula, tercer primera va quedar penjat dins la Biblioteca amb unes fustes dins l'esvoranc que havia causat la bomba i en pocs dies va morir de les ferides, el seu germà Francesc l'havia entrevistat jo mateix a l'any 1992.

Aquesta és la ressenya dedicada especialment a una jove de dinou anys tota plena de vida, la Regina Figuerola Rebull, uns detalls i el seu més immediat entorn, i és per fer-li lloança al seu destí de bibliotecària i a una vida trossejada en el millor de la seva edat. El Centre de Lectura, va saber col·locar en el seu espai i ben a prop d'aquella tauleta de feina que ella havia ocupat fent-li justícia a ella i a tots aquells que tan havien i els que

estimarem de sempre al Centre de Lectura, que ha sigut per comarques i per a Reus, un emblema com si fos dels millors dels ateneus.

Josep Risueño Granda
Abril de 2013

Primera edició en ePUB i PDF: abril de 2013.

Publicat a www.tinet.cat.

Diputació Tarragona

Distribució sota llicència "[Reconeixement –
No Comercial – Sense Obra Derivada
\(by-nc-nd\) 3.0 Espanya](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/)" de Creative Commons.

